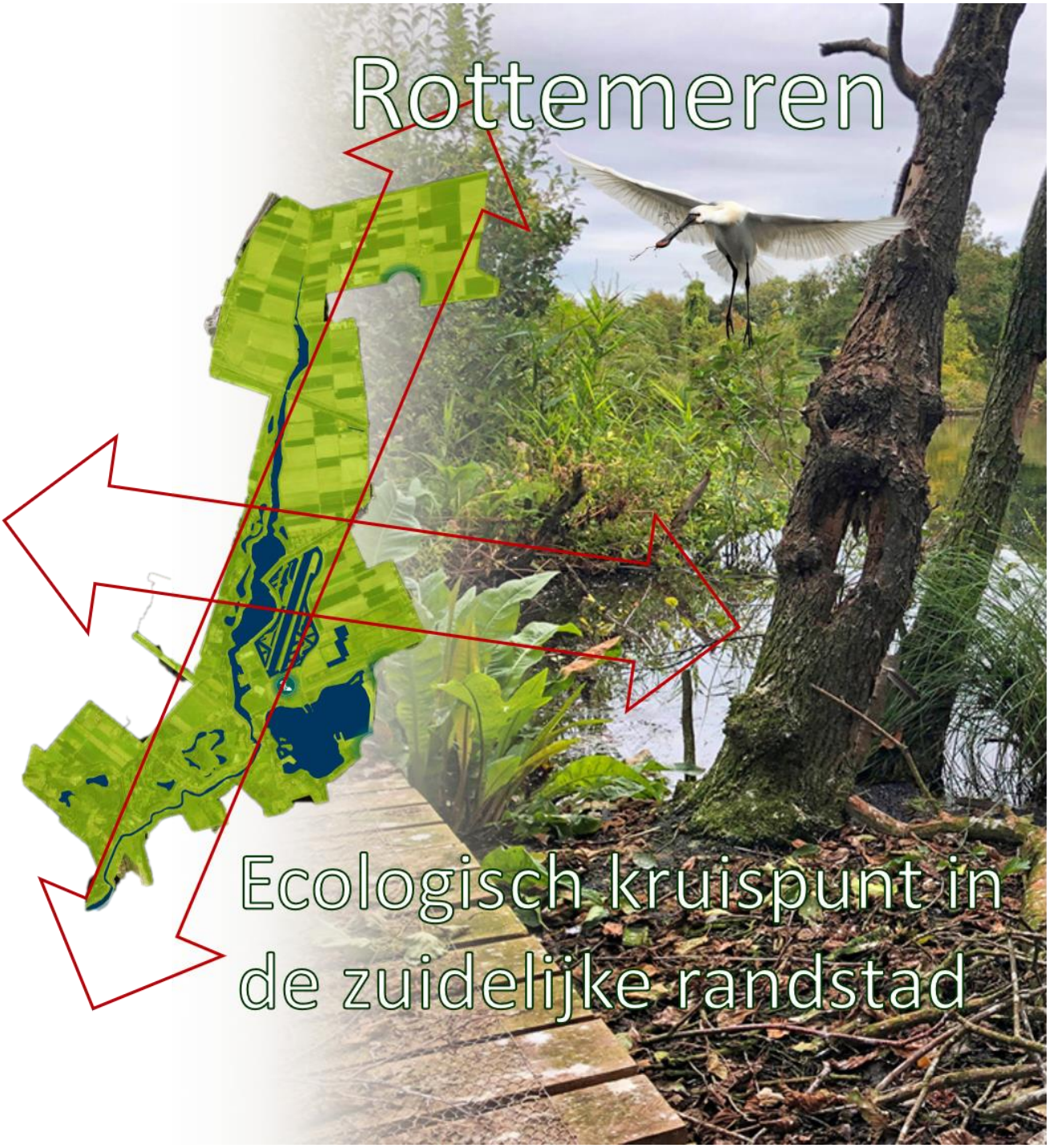

Natuur- en Vogelwacht Rotta

'De mens maakt deel uit van de natuur, en dus is hij onderworpen aan het causale netwerk van die natuur. Niets in de natuur kan er zomaar in het wilde weg voor kiezen om een of andere handeling in gang te zetten, ook wij mensen niet. Zoiets als een rijk binnen een rijk kan niet bestaan!'

Filosoof Benedictus Spinoza (1632-1677)

De natuur - de zwijgende meerderheid - heeft de mens net zo hard nodig als andersom, gun elkaar de ruimte. De vraag is niet wat dat kost, maar wat het je waard is !!!
Rotta gaat ervoor.

Rotta Werkgroep Regioplannen

Jaap van Lien	Rien van der Vorm
Hans Sanders	Dick Hoek
Cees van der Burg	Henk Starink
Jan Smith	Arend Hoogeveen
Cor van de Lustgraaf	

Inhoud

1. Inleiding

2. Groenblauwe zone Zuidelijke Randstad

3. Integrale benadering

4. Landschapspark De Rotte
- **4a. Beeldkwaliteit**
- **4b. Biotopen en gewenste soorten**
- **4c. Kansen en bedreigingen**
  - **Zonering**
  - **Boslandschap**
  - **Waterlandschap**
  - **Groenblauwe Ribben**
  - **Polderlandschap**

5. Vlinderstrik/Park de Polder/Triangelpark

6. Groenzoom/Oudeland

7. Middengebied Zuidplaspolder
- **7a. Beeldkwaliteit**
- **7b. Ambitie natuur, ecologie en biodiversiteit**
- **7c. Kansen en bedreigingen**
  - **Koning Willem I Bos**
  - **Groene Schakel**
  - **Groene Waterparel en Restveen**
  - **Overige aan het plangebied grenzende groenblauwe deelgebieden**

8. Kwaliteit oppervlaktewateren

1. Inleiding

Rotta volgt de ruimtelijke ontwikkelingen in de groenblauwe zones in het werkgebied op de voet. Gemeentelijke overheden zijn voortdurend plannen aan het voorbereiden, maken en uitvoeren voor uitbreiding van hun woningbestand en/of bedrijventerreinen, terwijl ook forse infrastructurele ingrepen het cultuurlandschap aantasten. Denk bijvoorbeeld aan de effecten van de HSL en de A16 Rotterdam.

De actuele en op stapel staande ruimtelijke ontwikkelingen die opgesloten liggen in het in mei 2021 vastgestelde *Ontwikkelplan Landschapspark De Rotte* zijn voor ons, Natuur- en Vogelwacht Rotta, aanleiding om de ecologische functie van het Rottemerengebied – integraal - in een breder perspectief te bezien.

Het primaire doel van dit Ontwikkelplan is om de ambities op het gebied van actieve recreatie vorm en ruimte te bieden. De kans dat dit ten koste gaat van de natuurwaarden is reëel aanwezig, ondanks dat in dit plan ook de ecologische kwaliteit een plaats heeft gekregen. Uitgangspunt van het plan is dat er evenwicht is tussen de recreatie-uitingen en de natuur. Wat niet wegneemt dat in de concrete uitvoering van de plannen dit spanningsveld er altijd is.

De waarde van een ecologisch kruispunt wordt vooral bepaald door de kwaliteit van de kruisende ecologische verbindingszones: het geheel is cruciaal voor de (borging van de) biodiversiteit in de gehele groenblauwe zone in de zuidelijke randstad. Door de grootschalige woningbouwplannen van de gemeenten Lansingerland en Zuidplas ligt er de komende jaren een complexe opgave voor wat betreft de ecologische functie van de natuur en het cultuurlandschap in de Vlinderstrik/Park de Polder/Triangelpark (Lansingerland) en in het Middengebied in de Zuidplaspolder (Zuidplas).

Daarnaast is de kwaliteit van de oppervlaktewateren van essentieel belang. Niet alleen voor recreanten, maar vooral voor de diversiteit en de gezondheid van watergebonden flora- en faunasoorten.

Duidelijk is dat het geen luxe is de ecologische functie van het kruispunt Rottemeren en de verbindende ecologische aan- en afvoerzones in de groenblauwe zone van de zuidelijke randstad niet alleen te koesteren, maar vooral te behouden en te verstevigen. Een stabiel verankerde biodiversiteit is voor alle soorten van belang, inclusief voor de daar wonende en verpozende mens.

2. Groenblauwe zone zuidelijke randstad

In de zuidelijke randstad is meer groenblauwe ruimte dan je in eerste instantie zou denken. Vanaf het nieuwste Nationaal Park Hollandse Duinen aan de kust door het Westland, Midden Delfland, Groenzoom, Polder Schieveen, Bentwoud, Krimpenerwaard loopt deze zone oostwaarts door naar het Nationaal Landschap Groene Hart.

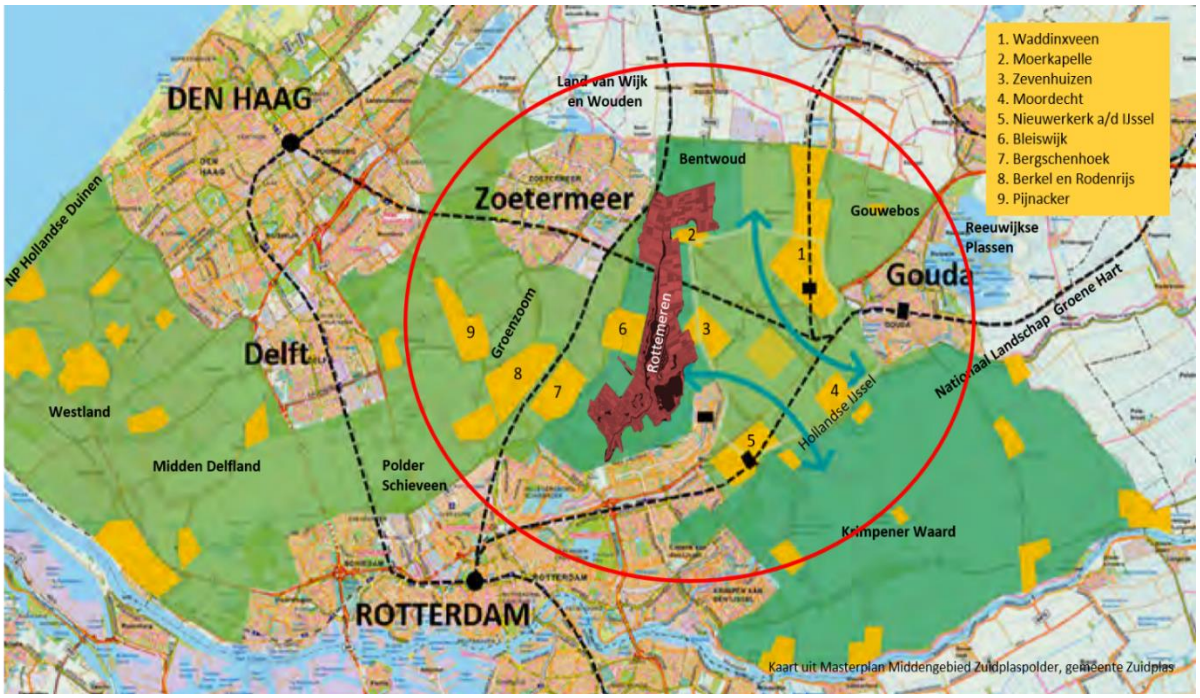

Figuur 1: Groenblauwe zone in de zuidelijke randstad met centraal het ecologische kruispunt Rottemeren.

Het kaartje in figuur 1 laat zien dat de driehoek Zoetermeer, Rotterdam en Gouda met de daarbinnen almaar uitdijende bebouwingen in de gemeenten Lansingerland, Zuidplas en Waddinxveen, de meest kwetsbare ecologische schakel is in deze groenblauwe zone. Die kwetsbaarheid zit met name in het feit dat de ecologische waarde in deze driehoek vooral wordt belemmerd door een veelheid aan bebouwde kommen: de ecologische zones worden als het ware gedwongen hiertussen te meanderen.

Centraal binnen die driehoek ligt het Rottemerengebied, zie figuur 2. Een sterke en goed geborgde staat van de natuur in dit deelgebied is derhalve cruciaal voor de ecologische functie en de biodiversiteit in het gehele Zuid-Hollandse landschap. Oftewel: het Rottemerengebied is hét ecologische kruispunt in de zuidelijke randstad. Een kruispunt dat geen eiland is, maar – ecologisch gezien – in verbinding staat met zijn omgeving. De kwaliteit van de verbindingszones van/naar en tussen de omgevende groenblauwe gebieden hebben een minstens zo belangrijke functie voor het behoud en versterking van de biodiversiteit.

In het westen is dat de verbinding door de **Vlinderstrik/Park de Polder/Triangelpark** van en naar de Polder Schieveen en het 'Bijzonder Provinciaal Landschap' Midden Delfland. Ten noorden van de Rottemeren bieden de (nu nog traditionele) **agrarische polders** (Tweemanspolder, Rottezoom en Polder Wilde Venen) kansen voor een succesrijke doorsteek naar het Bentwoud en het Land van Wijk en Wouden. Oostwaarts naar de Krimpenerwaard en de andere groenblauwe gebieden in het Nationaal Landschap Groene Hart, waaronder bijvoorbeeld de Reeuwijkse Plassen, is het groenblauwe karakter van het **Middengebied in de Zuidplaspolder/Krimpenerwaard** ecologisch gezien van cruciaal belang.

Daarnaast is ook de groenblauwe schakel, die wordt gevormd door het 560 hectare grote natuur- en recreatiegebied de Groenzoom tussen Lansingerland, Pijnacker-Nootdorp en Zoetermeer-Rokkeveen, ecologisch gezien van groot belang. Deze groenblauwe slinger vormt een waardevolle natuurverbinding tussen **Midden-Delfland/Land van Wijk en Wouden/Bentwoud/Groene Hart**.

Het werkgebied van Rotta is ten behoeve van de afwatering dooraderd met kleine en grote sloten. Langs deze zogenaamde 'kleine wateren' zijn vele traditionele (kas)tuinbouw- en akkerbouwbedrijven. Het risico dat residuen van meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen in het oppervlaktewater komen is reëel aanwezig. Deze wateren dienen vanaf 2027 kwalitatief te voldoen aan de Europese Kader Richtlijn Water (KRW), dat is nog een hele opgave, zowel voor het waterschap als voor de daar praktiserende agrariërs.

Figuur 2, het ecologisch kruispunt Rottemeren in beeld.

3. Integrale benadering

Natuur- en Vogelwacht Rotta heeft in de loop der jaren een reputatie opgebouwd als 'wachters over de natuur en de vogelstand' in haar werkgebied. Er gaat vrijwel geen dag voorbij dat er geen actieve Rotta-leden zich inzetten voor behoud en versterking van alles wat groeit en bloeit in de groenblauwe ruimte van ons overwegend polderlandschap.

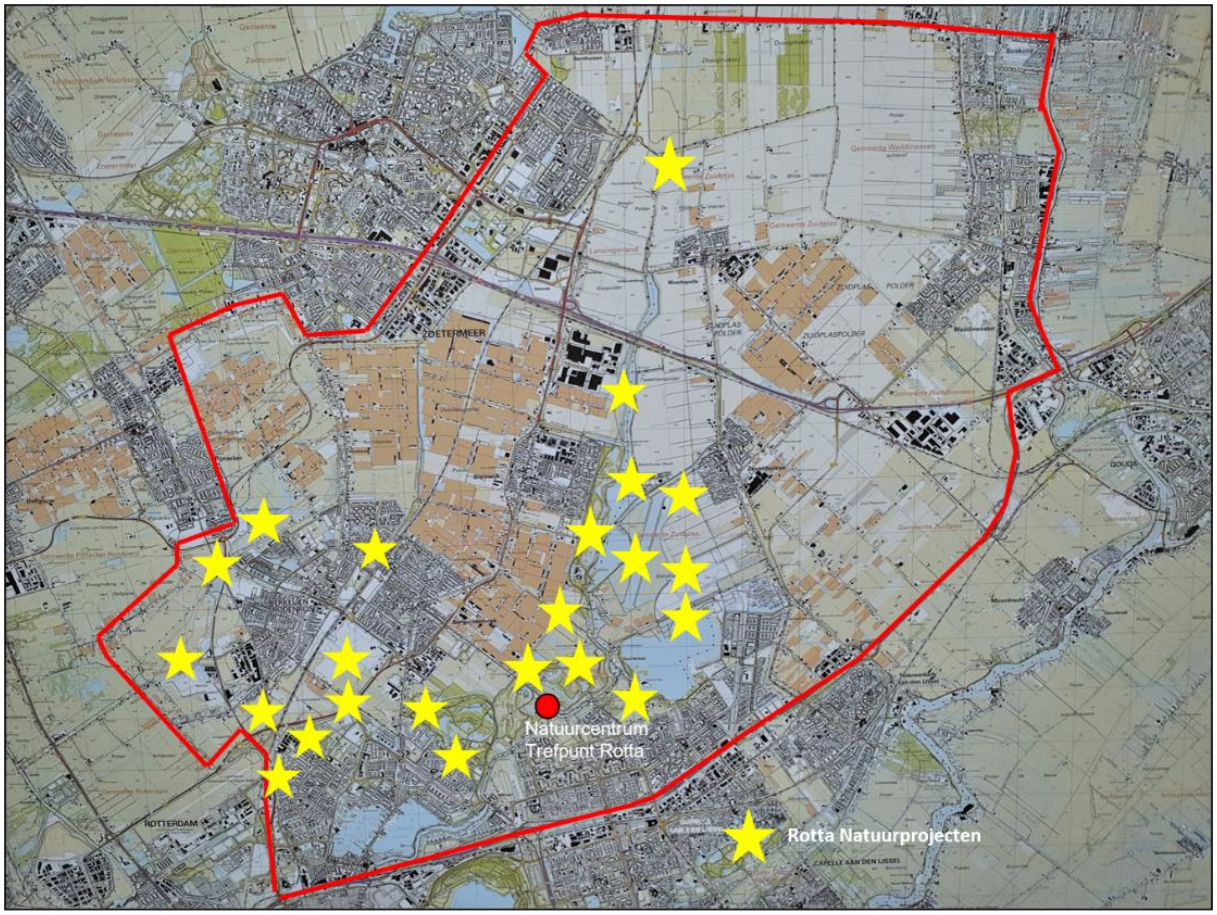

Figuur 3, werkgebied Rotta, met daarin verschillende natuurprojecten.

In de brochure *Duurzaamheid en Biodiversiteit – Wat Rotta toevoegt* is een opsomming van de verscheidenheid aan werkzaamheden en activiteiten van Natuur- en Vogelwacht Rotta in het werkgebied. Kijk op www.rotta-natuur.nl/over ons/publicaties.

Rotta gaat uit van een integrale benadering: gericht op verbetering van de ecologische en cultuurwaarden, en vermeerdering en borging van de biodiversiteit. Onze inzet is gebaseerd op de aanwezige kennis en expertise op het gebied van de natuur, ecologie, biodiversiteit en – last but not least – de (cultuur)historie van dit van oorsprong authentieke polderlandschap, een pro-actieve inbreng: 'aan de voorkant' meedenken en -praten.

Ecologische functie/waarde

Onder de ecologische functie en waarde van het gebied verstaan wij de wisselwerking tussen het landschap, verschillende populaties en organismen en hun niet-biologische omgeving. Anders gezegd, de dagelijkse interacties in de natuurlijke verhouding tussen de omgeving en de organismen die er in leven. In algemene zin gaan we in ons werkgebied uit van het bestaande karakter van een afwisselend polderlandschap.

De integrale benadering betekent dat Rotta ervan gaat uit dat de natuurwaarde en ecologische functie leidend zijn bij de inrichting en het beheer, zowel van het Rottemerengebied als van de ecologische zones, die de groenblauwe ruimtes in de zuidelijke randstad met elkaar verbinden.

Rotta is gericht op behoud/versterking van de biotopen van kansrijke soorten in alle soortgroepen.
Natuur- en Vogelwacht Rotta is bij de ruimtelijke (her)inrichting gefocust op het behoud en versterking van alle voorkomende soorten flora en fauna in het werkgebied en die er kansrijk zouden kunnen zijn: kruiden/planten/struweel/ bomen; vogels; vlinders/bijen/libellen/insecten; amfibieën/reptielen; grond- en watergebonden (zoog)dieren; vleermuizen.

Rotta handelt in de geest van de Visie Rijke Groenblauwe Leefomgeving van de provincie Zuid-Holland.
De Wet natuurbescherming schrijft voor dat de provincie een natuurvisie opstelt. Deze wet stelt de provincies verplicht om actief maatregelen te nemen voor het behouden of herstellen van een gunstige staat van instandhouding van soorten dieren en planten. Rotta handelt in de geest van de provinciale *Visie Rijke Groenblauwe Leefomgeving* en de daaraan gekoppelde Uitvoeringsagenda: proactief op zoek naar koppelkansen!

Natuurtypes
Bij de integrale benadering is het, afhankelijk van de aanwezige en potentieel kansrijke soorten, van belang aan te geven welke natuurtypes waar kunnen of moeten worden behouden, hersteld of ontwikkeld. Het natuurtype omvat de beschrijving van de algemene kenmerken en visuele omgevingskwaliteit, gewenste flora in relatie tot reeds voorkomende en potentiële faunasoorten en de gewenste vorm van beheer.

Icoonsoorten Zuid-Holland
Met het aanwijzen van 40 soorten dieren en planten als icoonsoorten wil de provincie Zuid-Holland de Zuid-Hollandse natuur verder versterken en zijn als het ware indicatoren voor de kwaliteit van de natuur. Zie voor een volledige documentatie bijlage 1.

Begeleidende soorten
Begeleidende soorten zijn soorten die niet te kieskeurig zijn wat leefomstandigheden betreft en die in meerdere habitats voorkomen. Ze zijn dus niet kenmerkend voor één bepaald natuurtype of vegetatietype. Soorten die wel kenmerkend zijn voor één bepaald natuurtype noemen we kenmerkende soorten. Dan heb je nog soorten die indicatief zijn. In volgorde van meest naar minst kenmerkend heb je: kenmerkende soort, indicatieve soort en dan begeleidende soort.

Rode lijstsoorten
Een Rode Lijst is een door de Minister van Landbouw en Economische Zaken opgesteld overzicht van soorten flora of fauna die uit Nederland zijn verdwenen of dreigen te verdwijnen. De Minister bevordert onderzoek en werkzaamheden nodig voor bescherming en beheer. De mate van bedreiging is verdeeld over de categorieën: verdwenen uit Nederland, ernstig bedreigd, bedreigd, kwetsbaar, gevoelig.

Important Bird Area (IBA)
In de Eendragtspolder zijn in 2020 meer dan 160 verschillende soorten vogels geteld! Vogelbescherming Nederland en Sovon (Vogelonderzoek Nederland) hebben, met name door de aanwezigheid van een kleine populatie van de roerdomp, het gebied rond de Rottemeren en de Zevenhuizerplas in

2019 als 'Belangrijk Vogelgebied' gekwalificeerd. IBA's zijn van internationaal belang zijn voor het behoud van vogels.

De werkelijke soortenrijkdom in het werkgebied van Natuur- en Vogelwacht is substantieel groter. Om een indruk te krijgen van die verscheidenheid en de omvang daarvan wordt verwezen naar bijlage 2. Op www.waarneming.nl kun je alle gemelde waarnemingen inzien.

Rotta gaat uit van evenwicht tussen de belangen van recreatie, landbouw en natuur
Zoals uit het voorgaande hoofdstuk blijkt is het onderhavige gebied ecologisch kwetsbaar. De op stapel staande woningbouwplannen in de gemeenten Lansingerland (Wilderszijde) en Zuidplas (Vijfde dorp) reduceren de leefgebieden van meerdere soorten. Terwijl de uitvoeringsagenda van het Ontwikkelplan Landschapspark De Rotte weliswaar kansen biedt voor verruiming van de ecologische functie, maar er ook spanning is tussen enerzijds recreatief en landbouwkundig gebruik en anderzijds natuur(ontwikkeling).

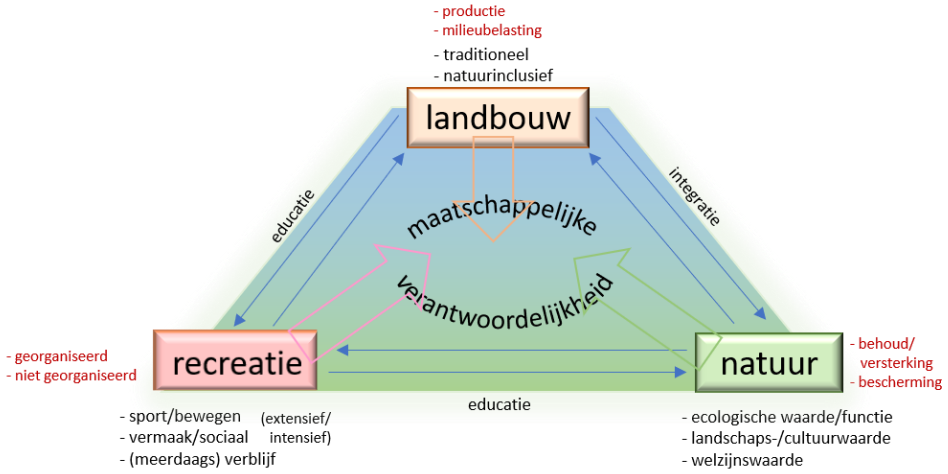

Figuur 4: Spanningsveld tussen landbouw, recreatie en natuur.

Rotta participeert in/werkt samen met andere regionale organisaties op het gebied van natuur en cultuur(historie).
Rotta is een van de 'spelers in het veld'. We onderhouden goede contacten met de formele organisaties en overheden en ook werken we samen met/participeren we in een aantal ideële/maatschappelijke belangen- en vrijwilligersorganisaties. Te noemen zijn:

- Alliantie Groenblauwe Rotte
- Stichting Natuurpolders
- Staatsbosbeheer
- Historische Vereniging Lansingerland
- De Groene Boog A16
- Beheercombinatie Groenzoom
- Midden-Delfland Vereniging
- Platform Mooi Zuidplas
- Natuurmonumenten (Polder Schieveen/Vlinderstrik)
- Natuur en Milieufederatie Zuid-Holland
- Vereniging Oud-Zevenhuizen/Moerkapelle
- Vereniging voor Natuur- en Milieubescherming Pijnacker
- Stichting Plezierrivier De Rotte
-

4. Landschapspark De Rotte

In het Landschapspark is het natuurnetwerk ingedeeld vier soorten landschap[1]: in het westen het boslandschap (Hoge en Lage Bergse Bos, Hoekse Park en Bleiswijkse Zoom), ten oosten van de Rotte het waterlandschap (Eendragtspolder en Zevenhuizerplas) en in het noordelijke deel het polderlandschap (Rottezoom, Tweemanspolder en Polder Wilde Venen).

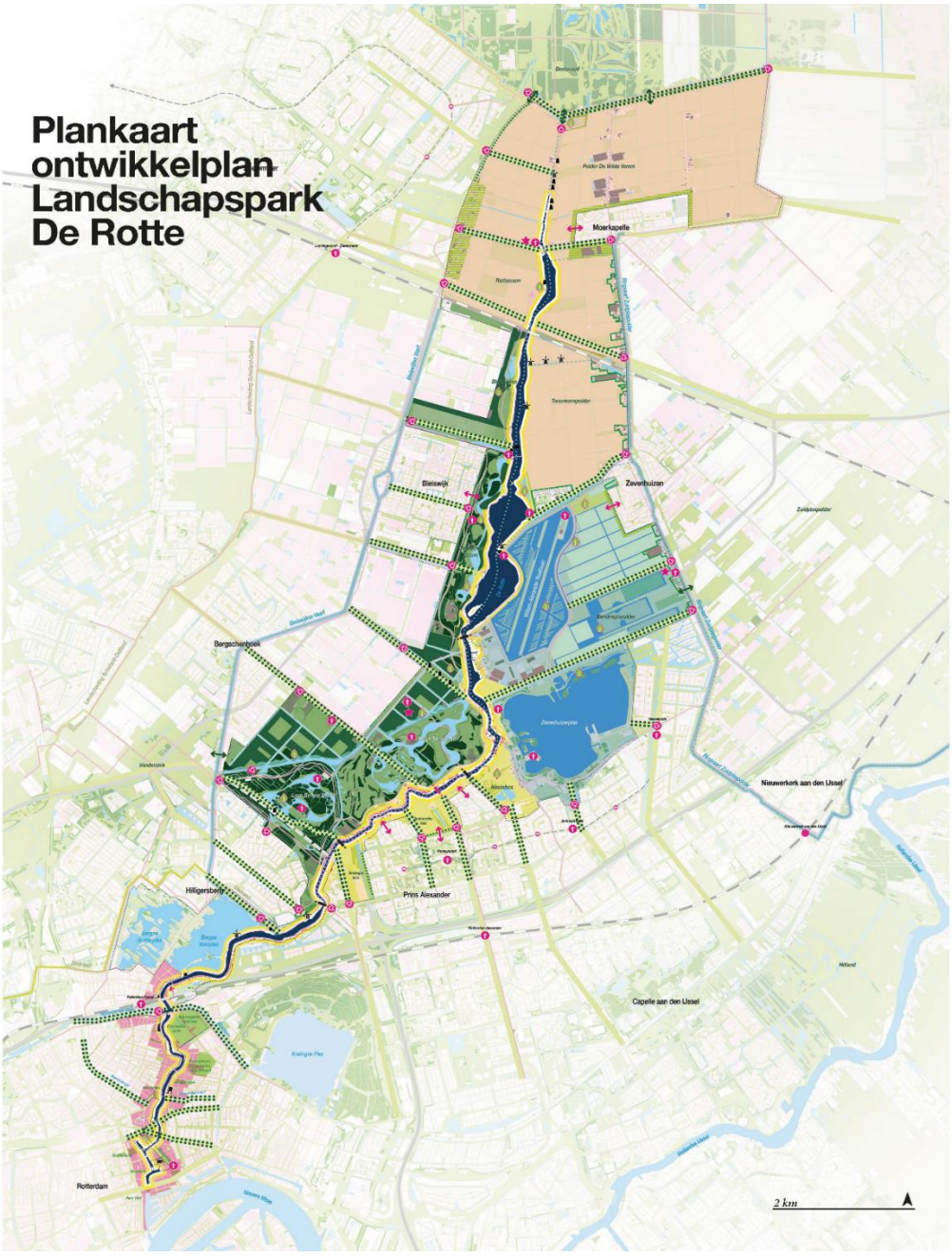

Figuur 5, Plankaart

[1] Het vierde landschap is de binnenstedelijke Rotte. De zuidelijke verbindingszone naar dit urbane gebied valt buiten de scope van deze notitie. Voor mogelijkheden en kansen in die stadsdelen verwijzen we naar het Rapport *Bouwstenen biodiversiteit voor in het omgevingsplan* (De Zwarte N., R. de Boer, S.D. Elzerman, G. Bakker, & M. Tas: Rapportnummer 417 2021, Bureau Stadsnatuur, Rotterdam): een inspiratiedocument met concrete handreikingen voor verbetering van natuur in stedelijk gebied – met speciale aandacht voor icoonsoorten van de Provincie Zuid-Holland.

Zoals in figuur 6 is te zien, is het werkingsgebied van het Landschapspark De Rotte groter dan het huidige beheergebied van het Recreatieschap. De optionele uitbreidingen betreffen de weide- en akkerbouwgebieden in de Eendragtspolder, Kooipolder, Tweemanspolder, Rottezoom en de Polder de Wilde Veenen.
Dit betekent dat er op termijn een stevige ruimtelijke herordening gaat plaatsvinden in de 'nieuwe' veelal nu als traditionele akkerbouw in gebruik zijnde deelgebieden, die nu (nog) in eigendom zijn van derden.
De provincie Zuid-Holland neemt het voortouw bij de onderhandelingen met de huidige eigenaren.

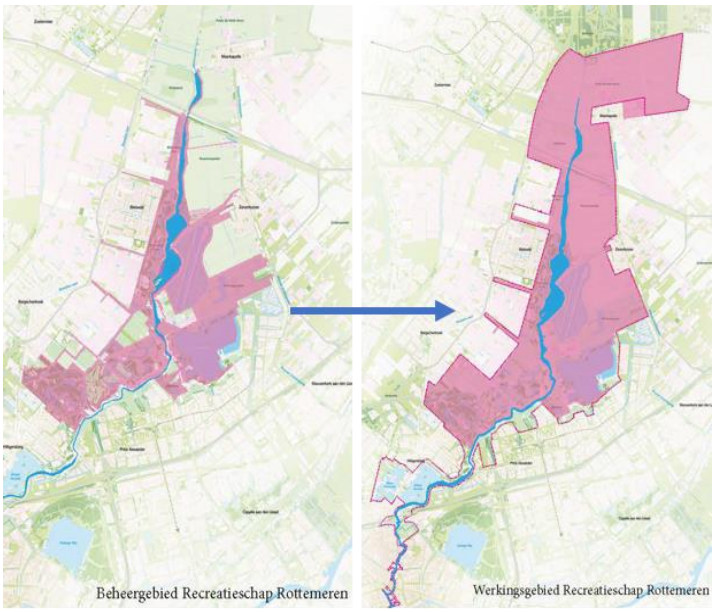

Figuur 6

4a. Beeldkwaliteit

In Hoofdstuk 5 in Deel II van het Ontwikkelplan Landschapspark De Rotte wordt de geambieerde beeldkwaliteit op hoofdlijnen beschreven. Het algemene beeld is natuurlijk en landschappelijk, gebaseerd op de Rotte en de drie landschappen - het bos-, water- en polderlandschap. Het gaat hierbij om het maken van goede leefomstandigheden en verbindingen voor planten en dieren, maar ook voor het beleefbaar maken van de natuur voor de mens.

Bij nieuwe initiatieven en uitwerkingen worden onder meer de volgende criteria gewogen:
- Zoveel mogelijk natuurlijke en inheemse beplanting;
- Stevige lanen met grote bomen die de verbinding vormen met de omgeving;
- Kruidenrijke bermen en extensief maaibeheer in de doorlopende structuren;
- Natuurvriendelijke oevers waar het kan.

Opmerking
Uiteraard zijn er naast deze beeldkwaliteitscriteria ook recreatief-economische criteria voor de selectie van initiatieven. De hiervoor in Hoofdstuk 2 van Deel II van het Ontwikkelplan vermelde criteria:

Stap 1 Criteria voorwaardelijke toetsing aan uitgangspunten Ontwikkelplan
- primair gericht op lokale en regionale bezoekers
- inspelen op buitensporten, bewegen, ontspannen, genieten van het landschap

Stap 2 Criteria waarmee punten kunnen worden verdiend
- respect voor landschap en natuurwaarden (openbaarheid, landschappelijke kwaliteit)
- trekt weinig autoverkeer aan
- draagt bij aan eigentijdse uitstraling
- aandacht voor/bijdrage aan het lokale en gebiedseigene
- bijdrage aan de diversiteit en verbijzondering van het recreatieve programma/aanbod
- aansluiting op, samenwerking met bestaande aanbieders

Stap 3 Criteria match met de locatie
- passend in het karakter van een deelgebied
- concrete invulling van beschreven programmaonderdeel

4b. Biotopen en gewenste soorten

Hoofdstuk 8 van Deel II is een opsomming van de biotopen en gewenste soorten in het Landschapspark De Rotte. Dit hoofdstuk is zonder enige toelichting, maar biedt veel aanknopingspunten voor een integrale, ecologisch gerichte benadering.

Bos

Nieuwe bosaanplanten naar een gezonde bosopbouw met kern, mantel en zoom. Het realiseren van een duidelijke zonering met drukkere randzones en stille kernen voor de meer kwetsbare en verstoringsgevoelige soorten is een pré.

- *Biotopen*: kern, mantel en zoom, open plekken (boskamers/weides)
- *Ambities natuurkwaliteit*: egel, nachtegaal (provinciale icoonsoorten); fitis, koekoek, spotvogel, wielewaal, eikenpage, landkaartje, oranjetipje, bosanemoon, pinksterbloem, zomereik, rosse woelmuis (selectie provinciale Begeleidende Soorten met een bedreigde status en/of karakteristiek voor het gebied).

Natte natuur

Zo veel mogelijk aaneengesloten, deze natuurgebieden zijn verstoringsgevoeliger.

- *Biotopen*: open water, rietlanden, (vochtige) weilanden, poelen, moerasgebieden, moerasbosjes, rietoevers, bloemrijk veenmosrietland, natuuroevers.
- *Ambities natuurkwaliteit*: meervleermuis, roerdomp, grutto, blauwborst, bittervoorn, rietorchis, (provinciale icoonsoorten); meerkikker/bastaardkikker, bruine kiekendief, Cetti's zanger, dodaars, grote karekiet, krooneend, porseleinhoen, tafeleend, woudaapje, glassnijder, platte schijfhoren, dotterbloem, kranswieren (groep), moerasspirea, kroeskarper, laatvlieger, waterspitsmuis (selectie provinciale Begeleidende Soorten met een bedreigde status en/of karakteristiek voor het gebied).

Akkernatuur

Niet alleen voor 'natuur, maar ook nuttig voor de boer. De insecten zijn natuurlijke plaagbestrijders. Aantrekken insecten betekent aantrekken akkervogels. Die eten in winter zaden (uit akkergewassen) en in broedseizoen insecten. Het gaat om het aantrekken van insecten die afkomen oo nectar en stuifmeel door inzaaien van kruidenrijke akkerranden, en het aanplanten van stroken met meerjarige planten of struiken als rust- en overwinteringsplek of voedselbron als de akkerranden nog niet bloeien.

- *Biotopen*: landbouwgewassen, bosjes, houtwallen, ingezaaide meerjarige akkerranden (extensief beheerd, onbespoten, met kruiden, wilde planten en bloemen), zandwegen.
- *Ambities natuurkwaliteit*: kleine zwaan, patrijs, steenuil, rugstreeppad, argusvlinder (provinciale icoonsoorten); boerenzwaluw, gele kwikstaart, goudplevier, graspieper, huiszwaluw, kievit, kwartel, ransuil, ringmus, scholekster, torenvalk, veldleeuwerik, bruin blauwtje, hooibeestje, kleine vuurvlinder, aardaker, akkerandoorn, heelblaadjes, rode klaver, kustsprinkhaan, veenmol, dwergmuis, hermelijn, wezel (selectie provinciale Begeleidende Soorten met een bedreigde status en/of karakteristiek voor het gebied).
- Daarnaast een zo hoog mogelijke diversiteit aan insecten (tientallen soorten, o.a. de groepen zweefvliegen, gaasvliegen, sluipwespen, lieveheersbeestjes, loopkevers, soldaatjes, kortschildkevers en roofwantsen).

Algemeen

- Extensief bermbeheer verder doorvoeren in het gehele gebied.
- De Rotte extensief beheer dijktaluds, rietoevers/vooroever moeras, open water.
- Groenblauwe ribben: inrichtingseisen bomenlanen, tochten, vaarten en sloten met ecologische oevers, bosschages enz. vanuit ecologische invalshoek uitwerken.
- Gebouwen en gebouwde objecten natuurinclusief ontwerpen. Bijvoorbeeld: huiszwaluwen dakrand van het gebouw van de Willem Alexander Baan. Slechtvalken in kasten in een elektriciteitsmast, groen daken met beplanting die insecten aantrekt, grijze daken die ook broedplekken zijn voor vogels, bijenstenen/insectenstenen/vleermuiskasten in gevels etc.; bestaand civieltechnische kunstwerken aanpassen om verblijfplaats en verbindingen te verbeteren (o.a. duiker A12).

4c. Kansen en bedreigingen

Het Ontwikkelplan biedt kansen om de natuur te beschermen en ecologische functies te borgen. Echter, er is ook ruimte voor het initiëren van recreatie-uitingen die op gespannen voet zouden kunnen staan met de belangen van de natuur.

➢ ***Zonering***

Het in het Ontwikkelplan geschetste natuurwerk omvat alle huidige natuurpareltjes. Om deze te (onder)scheiden van de recreatieve functies, is het gebied ingedeeld in verschillende zones.

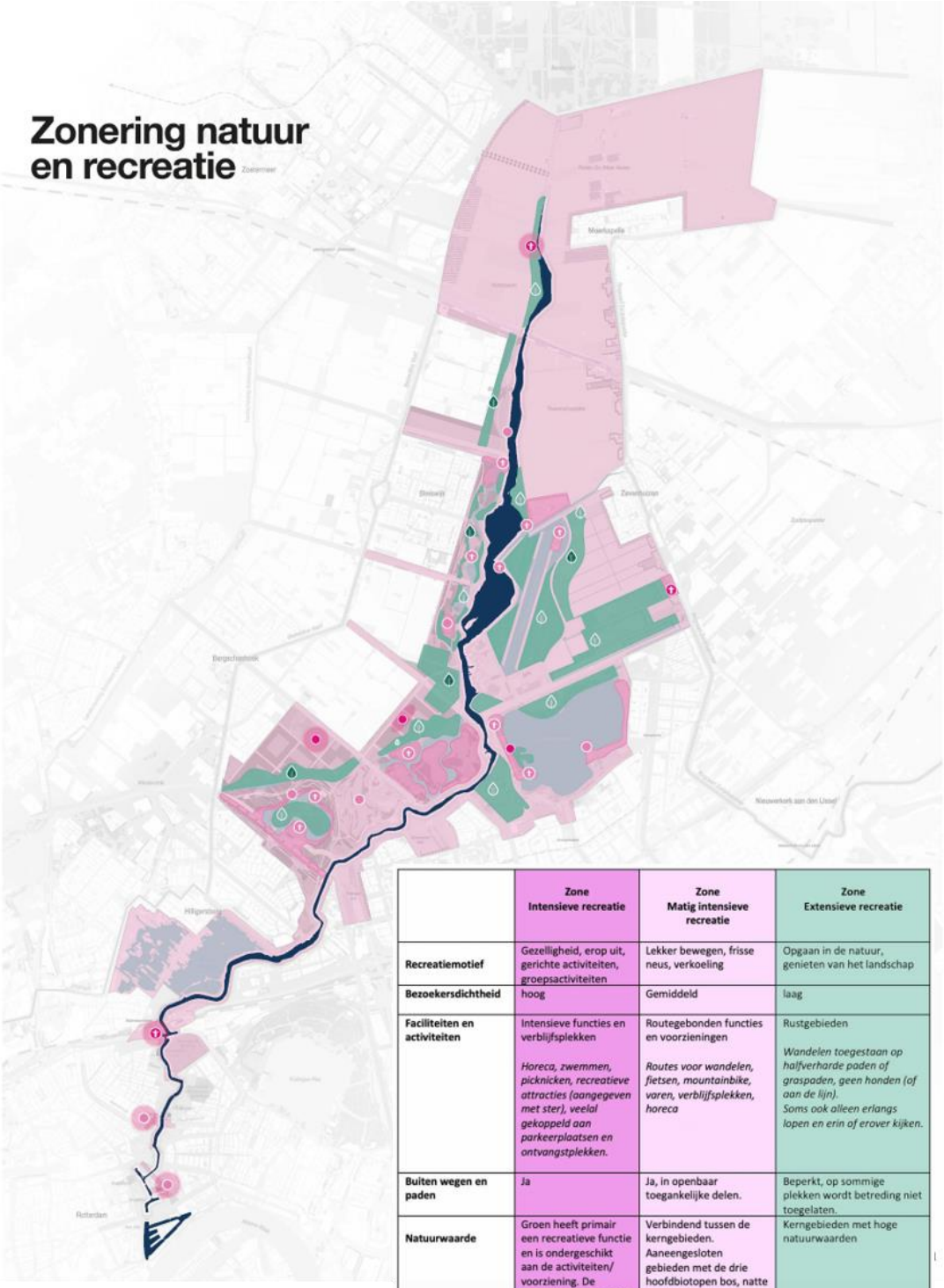

	Zone Intensieve recreatie	Zone Matig intensieve recreatie	Zone Extensieve recreatie
Recreatiemotief	Gezelligheid, erop uit, gerichte activiteiten, groepsactiviteiten	Lekker bewegen, frisse neus, verkoeling	Opgaan in de natuur, genieten van het landschap
Bezoekersdichtheid	hoog	Gemiddeld	laag
Faciliteiten en activiteiten	Intensieve functies en verblijfsplekken *Horeca, zwemmen, picknicken, recreatieve attracties (aangegeven met ster), veelal gekoppeld aan parkeerplaatsen en ontvangstplekken.*	Routegebonden functies en voorzieningen *Routes voor wandelen, fietsen, mountainbike, varen, verblijfsplekken, horeca*	Rustgebieden *Wandelen toegestaan op halfverharde paden of graspaden, geen honden (of aan de lijn).* *Soms ook alleen erlangs lopen en erin of erover kijken.*
Buiten wegen en paden	Ja	Ja, in openbaar toegankelijke delen.	Beperkt, op sommige plekken wordt betreding niet toegelaten.
Natuurwaarde	Groen heeft primair een recreatieve functie en is ondergeschikt aan de activiteiten/ voorziening. De (groene) inrichting past bij de biotoop van die plek/deelgebied.	Verbindend tussen de kerngebieden. Aaneengesloten gebieden met de drie hoofdbiotopen bos, natte natuur, akkernatuur.	Kerngebieden met hoge natuurwaarden

Figuur 7, zonering natuur en recreatie

Deze zonering biedt – op papier - weliswaar een zekere bescherming tegen ongewenste vermenging van (intensieve) recreatie-activiteiten, in de praktijk lopen de grenzen wat minder duidelijk. Alleen het Koornmolengat is niet openbaar toegankelijk, in de overige natuurgebieden kan vrijelijk worden gerecreëerd. Vooral loslopende honden kunnen in de broedtijd voor flink wat verstoring zorgen.

➢ ***Natuurnetwerk***

Binnen het natuurnetwerk worden 3 soorten landschap onderscheiden: boslandschap, waterland-schap en polderlandschap.

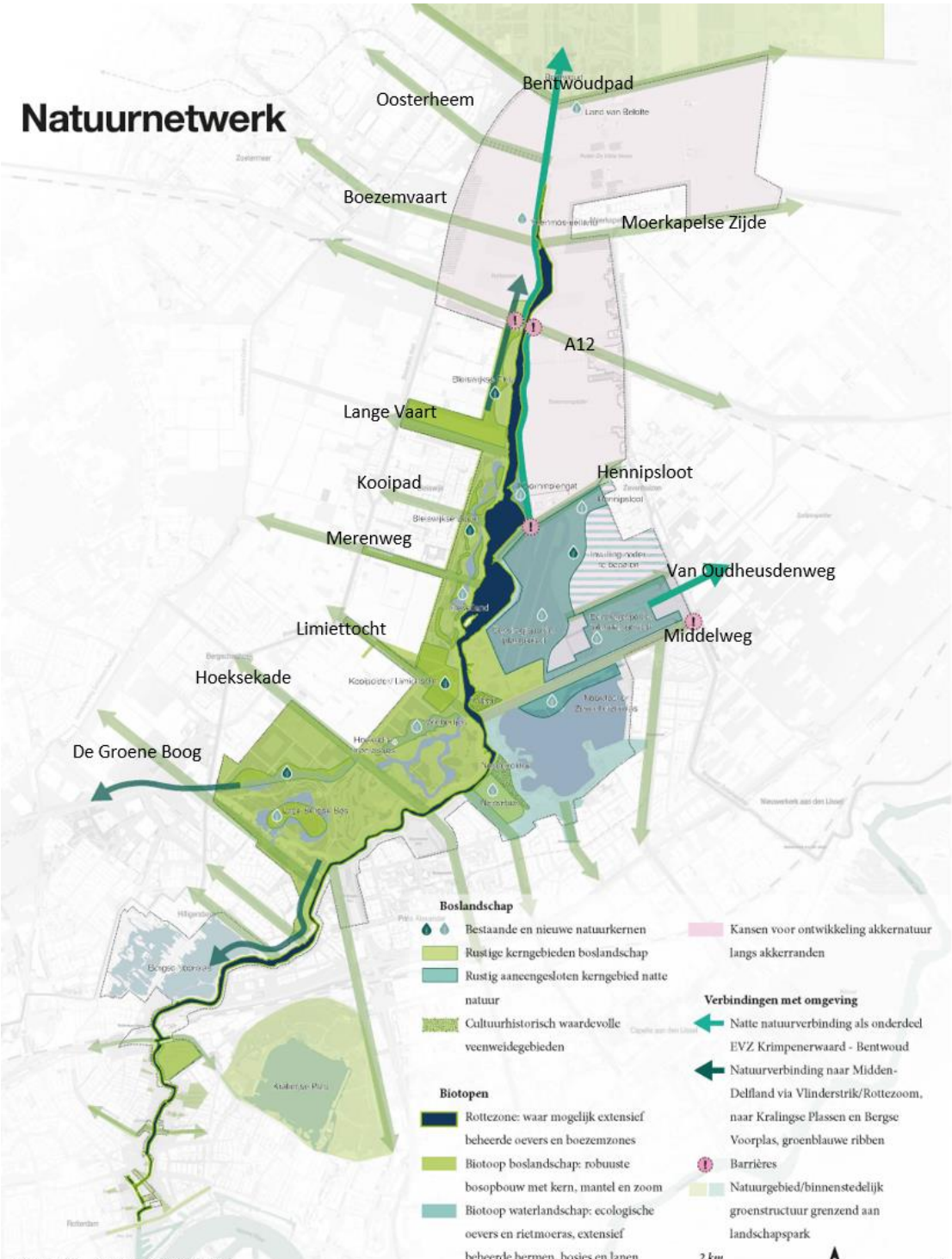

Figuur 8, natuurnetwerk

➢ *Boslandschap*

In het Ontwikkelplan zijn geen ingrijpende initiatieven opgenomen ten aanzien van het bestaande boslandschap in het westelijke deel. De gevolgen van de essentaksterfte, achterstallig onderhoud, de reeds beoogde kwaliteitsimpuls en de herinrichting/-plant van bomen in het Lage Bergse Bos vanwege de aanleg van de A16 Rotterdam, zijn bepalend voor de huidige en toekomstige ecologische functie/waarde. Staatsbosbeheer heeft, in nauwe samenwerking met De Groene Boog, deze activiteiten planmatig in een zogenoemd Terrein Beheer Model (TBM) vastgelegd.

Met regelmaat heeft de Rotta Natuurwerkgroep overleg/afstemming over deze meerjarenaanpak met Staatsbosbeheer en de ecoloog van De Groene Boog.
Van welke icoon- of begeleidende/kenmerkende soorten willen we hier een 'nieuwe' biotoop aanleggen en/of bestaande aanpassen?

Bleiswijkse Fles
De Bleiswijkse Fles valt, hoewel je dat 'in het veld' niet direct zou zeggen, binnen het boslandschap van de Rottemeren. Aan de westkant van de Rotte is deze zone de eerste biotoop van de ecologische verbinding naar het Bentwoud: moerasruigte, kruidenrijke weiden en waterpoelen. Er wordt ingezet op een robuustere groenstructuur, randen worden zoveel mogelijk ingeplant met bos met beperkte hoogte (i.v.m. windrechten molenviergang).

Dit gebied heeft potentie om grond- en watergebonden faunasoorten en insecten/vlinders/bijen beter te faciliteren in hun passages Rottemeren/Bentwoud: maar dan wel meer aanpassingen dan alleen uitbreiding van het bosareaal.

Uitbreiding boslandschap
In Hoofdstuk 5 van Deel I van het Ontwikkelplan is de ambitie opgenomen om het boslandschap uit te breiden met het Hoekse Park West (ten oosten tussen Het Lage Bergse Bos en de Hoeksekade) en het Hoekse Park Oost (ten noorden van het Hoge Bergse Bos en de Wiebertjes in de Kooipolder).

Hoekse Park West
In het Hoekse Park West is de ambitie om de extensieve recreatie uit te breiden: stadswijngaard met kleinschalige horeca, publieksboerderij, arboretum met bijzondere bomen en een kas, Japans kersenbloesemfestival en recreatieve vormen van een voedselbos en een buurtoogst-festival.

Hoekse Park Oost
De ambitie is de dynamische, levendige, avontuurlijke, actieve en sportieve sfeer van het Hoge Bergse Bos uit te breiden in het Hoekse Park Oost: verlenging mtb- en trailrun-parcours en kanovaarroute. Daarnaast worden de Wiebertjes en het Hoeks Moerasbosje met natte natuur verbonden: een rustige niet betreedbare natuurlijke zone, die 'slechts op 2 plekken' wordt doorsneden door kano-, wandel- en mtb-routes.

Kunnen wij ons vinden in de geopperde ideeën over het inrichten van het Hoekse Park West en Oost?

➢ *Waterlandschap*

Het waterlandschap wordt gevormd door de Eendragtspolder en de Zevenhuizerplas. Aan de noordrand en de eilandjes bij de westoever van de Zevenhuizerplas blijft het natuurlijke karakter in stand. Verder extensiveren van deze zone biedt de mogelijkheid om een natte oost-west verbinding te maken waarbij de aansluiting kan worden gemaakt op de Wiebertjes en de nieuwe natuurzone in het Hoge Bergse Bos aan de overzijde van de Rotte.

Als dit een reële optie is, welke aanpassingen in het landschap vraagt dat dan?

Kanotrainingsbaan
Hoewel in Hoofdstuk 5 (Deel I) wordt aangegeven dat het gebied rond de onderwatereilandjes en het plasdrasgebied in de waterberging de natuurkern van het waterland vormen, wordt daarentegen, op verzoek van het Sportbedrijf Rotterdam (roeibaan), wel onderzocht of het mogelijk is om de centraal gelegen waterstrook tussen de onderwatereilandjes in te richten als kanotrainingsbaan, inclusief een parallel fietspad met verbindende fietsbruggen. Ook zal worden gezocht naar de mogelijkheden van uitbreiding van recreatieve kanoroutes in het plasdrasgebied.

Commerciële eilanden
Een ander idee is om op de zogenaamde commerciële eilanden (tussen het plasdrasgebied en de Slingerkade) een natuurcamping in te richten voor meerdaags verblijf.

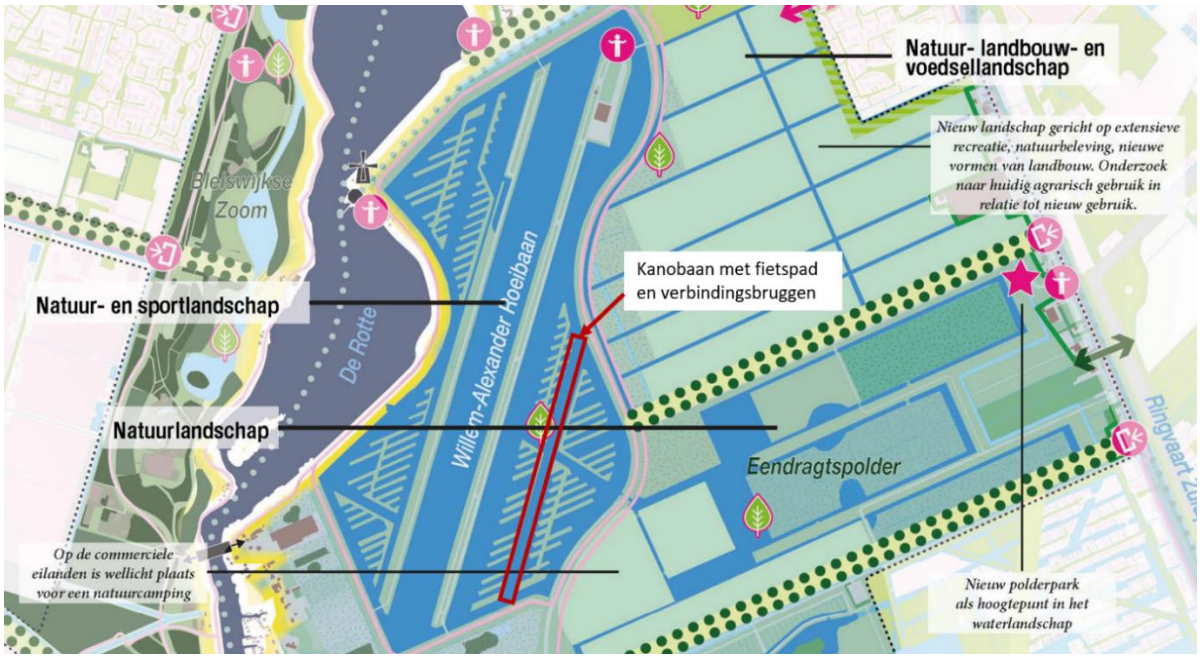

Figuur 9, waterlandschap met de beoogde kanotrainingsbaan en natuurcamping

Het bovenstaande lijkt een contradictio in terminis: enerzijds de natuurkern, anderzijds aantasting van het landschap en uitbreiding sportieve recreatie. Wat vinden wij daarvan?

Het uitgangspunt van het Recreatieschap is dat het Landschapspark primair bedoeld is voor lokale en regionale inwoners en die hebben hier geen camping nodig. Een camping past niet in het open gebied van het waterlandschap en kan mogelijk een negatieve invloed hebben op de natuurwaarde in het plasdrasgebied. Bovendien voorziet de bestaande camping/recreatiepark De Koornmolen in de Twee-manspolder al in deze behoefte.
Van welke icoon- of begeleidende/kenmerkende soorten willen we hier een 'nieuwe' biotoop aanleg-gen en/of bestaande aanpassen?

<u>Uitbreiding waterlandschap</u>
De ambitie is om op termijn de bestaande traditionele akkerbouwgebieden in de Eendragtspolder onder het Landschapspark te brengen en om te zetten tot robuuste natte natuur met open water, rietlanden, vochtige weilandjes en poelen. Ook natuur-inclusieve landbouw is een begeerde optie in dit gebied.

Deze gronden zijn nu in eigendom van plaatselijke akkerbouwers. De provincie Zuid-Holland neemt het voortouw in de onderhandelingen naar de gewenste situatie. Ingeschat wordt dat een dergelijke transitie iets van de lange adem is.

➢ *Groenblauwe ribben*

Zoals je in figuur 8 kunt zien, zijn, naast de indeling in drie soorten landschap, de zo genoemde groenblauwe ribben van ecologisch belang voor soorten die mogelijke ook de stedelijke bebouwingen als habitat verkiezen.

Het betreft onder meer het Bentwoudpad, Oosterheem, Moerkapelse Zijde en in verlengde daarvan de Boezemvaart, Hennipsloot, Van Oudheusdenweg, Middelweg, Groene Boog, Hoeksekade, Limiettocht, Merenweg, Kooipad en Lange Vaart. In Hoofdstuk 6 van Deel II is voor elke groenblauwe beschreven en getekend hoe die er in de toekomst uit zou kunnen gaan zien.

Naar het zich laat aanzien is bij de uitwerkingen van de groenblauwe ribben in Hfdstk 6, alleen de beeldkwaliteit als criterium gehanteerd. Het komt er op neer dat er vooral (rijen) bomen gaan worden (bij)geplant. Wat vinden wij bijvoorbeeld van:
- dubbele bomenrij langs de Van Oudheusdenweg en de Middelweg in de Eendragtspolder;
- wilgen/elzenbos langs de Hennipsloot;
- bosschages langs de Limiettocht;
- boomaanplant langs De Lange Vaart.
Van welke icoon- of begeleidende/kenmerkende soorten willen we hier een 'nieuwe' biotoop aanleggen en/of bestaande aanpassen?

➢ *Polderlandschap*

Het betreft hier de polders Rottezoom, Wilde Venen en Tweemanspolder. De ambitie van het Recreatieschap is om deze polders vanwege hun uitstraling en beeldkwaliteit binnen het werkingsgebied van het Landschapspark te betrekken: **Uniek oer-Hollands landschap met behoud van de cultuurhistorie. Weidevogels, bloemen en insecten terug.**

Voor de lange termijn (tot 2030, doorlopend tot 2050) gaat het Recreatieschap samen met de provincie, de agrariërs en andere stakeholders verkennen wat een duurzame toekomst voor dit gebied kan zijn. Hierbij wordt onder meer gedacht aan meer landschaps-inclusieve landbouw, zoals bijvoorbeeld kringlooplandbouw en multifunctionele landbouw (strokenteelt, voedselbos, en dergelijke).

Zoals het zich laat aanzien is er voorlopig nog geen kans op enige transitie van betekenis in deze polders. Vooralsnog is het zaak alert te blijven om de ecologische verbinding van het Landschapspark De Rotte met het Bentwoud inhoud te geven, bijvoorbeeld door het inzaaien van akkerranden en bermen met (akker)kruiden.

5. Vlinderstrik/Park de Polder/Triangelpark

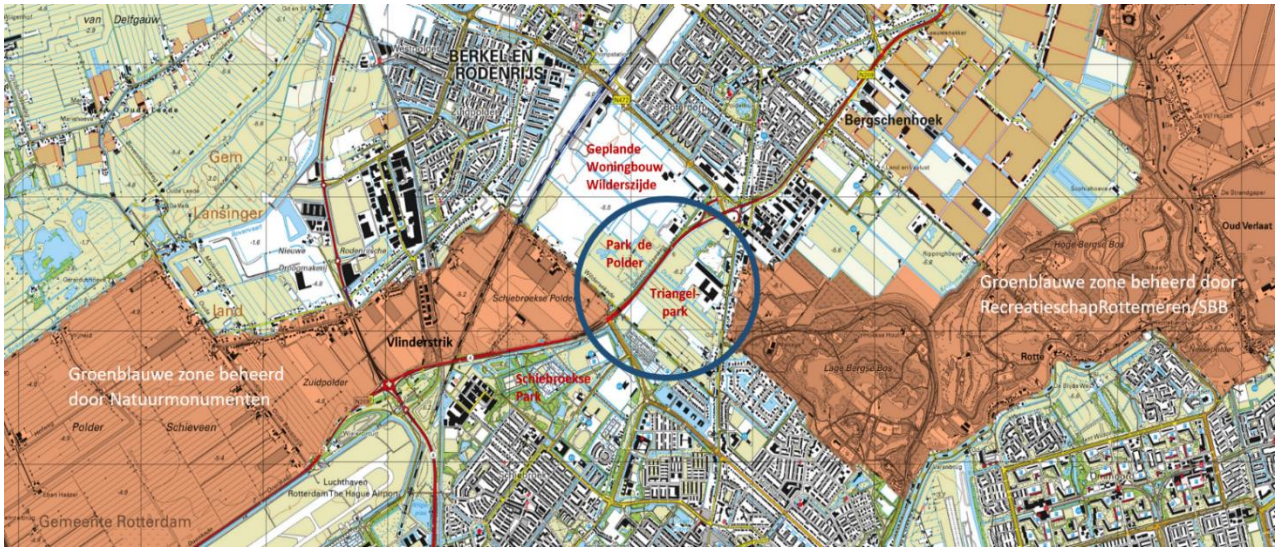

6. Groenzoom/Oudeland

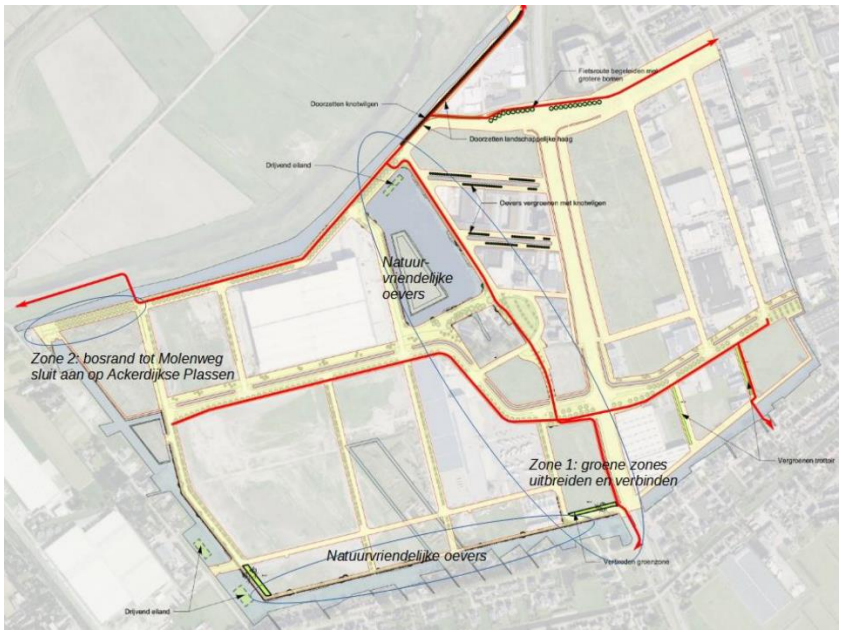

7. Middengebied Zuidplaspolder

Natuur- en Vogelwacht Rotta participeert in het Platform Mooi Zuidplas. Vanuit dit Platform wordt gereageerd naar de lokale en provinciale politiek en overheden over (de gevolgen voor) de natuurwaarde en ecologische functie van de groenblauwe ruimte in Zuidplas, met name ten aanzien van de grootschalige woningbouw – het Vijfde Dorp – in het Middengebied van de Zuidplaspolder.

Het plangebied in dit middengebied is grofweg gesitueerd tussen de provinciale weg N219, de Middelweg (Moordrecht/Moerkapelle) en de autosnelweg A20 (Gouda/Rotterdam). Nu is het overwegend een veenweidelandschap met lintbebouwingen en her en der verspreide tuinbouwkassen. Tussen de Derde Tochtweg en de Middelweg worden in het Vijfde Dorp vanaf 2024 uiteindelijk zo'n 8.000 woningen gebouwd.

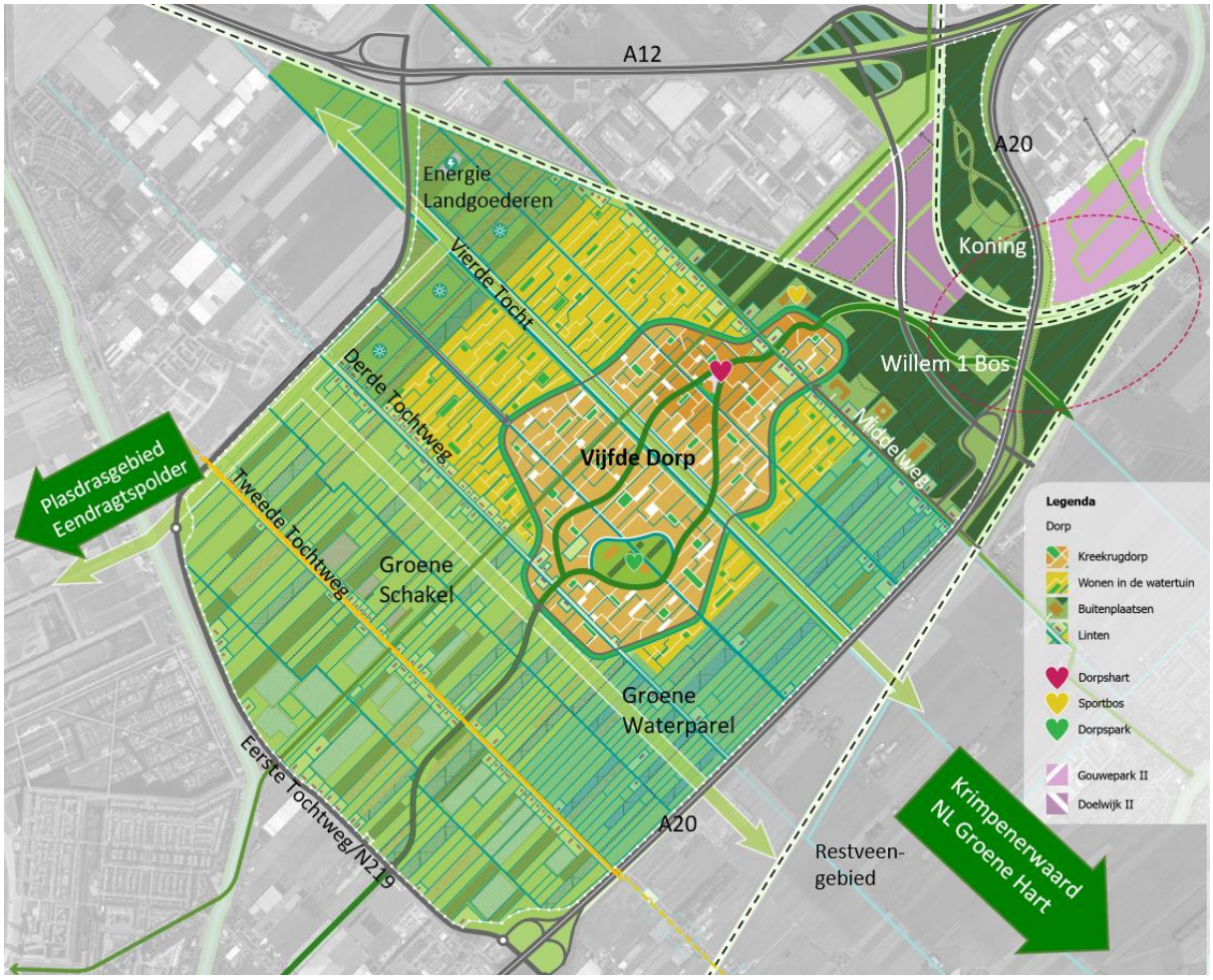

Figuur .. , de toekomstige ruimtelijke ordening in het middengebied van de Zuidplaspolder

Dit maakt dat de natuurwaarde en ecologische verbindingsfunctie van dit groenblauwe gebied tussen de Rottemeren en de Krimpenerwaard onder druk komt te staan. In het in maart 2021 uitgebrachte – 160 pagina's dikke - *MASTERPLAN MIDDENGEBIED ZUIDPLASPOLDER – Een nieuw dorp in een vernieuwend landschap,* heeft de gemeente Zuidplas haar ideeën, plannen en ambities omtrent dit gebied gepresenteerd. De gemeenteraad heeft, onder enkele voorwaarden, ingestemd met dit ambitieuze plan.

7a. Beeldkwaliteit

Het landschap van het Middengebied omarmt het nieuwe dorp en verkleurt in de komende jaren geleidelijk, waarbij er naast (extensief) agrarisch gebruik ook meer ruimte komt voor water, natuur, energie en recreatie. Daarbij wordt de landschappelijke karakteristiek beleefbaar gemaakt. De bestaande ruimtelijk/landschappelijke opzet brengt daarbij samenhang en herkenbaarheid:

- Tochten en Linten, met daarlangs kleinschalige, groen omzoomde erven, met voor aan de weg het huis en daarachter de schuren/kassen/bedrijfsruimten;
- Vista's (doorzichten) tussen de groene erven door (van lint naar lint) en lange zichtlijnen tussen de linten in;
- Fijnmazige sloten- en greppelstructuur met natuurlijke oevers;
- Informele, recreatieve doorsteken tussen de linten in de vorm van laarzenpaden, fraai ingebed in het landschap;
- Broekbosstroken dwars op de linten, als groene afscherming van grotere bedrijven, als inkadering van de vista's, als groene lopers voor de laarzenpaden en als verrijking van de uitstraling en biodiversiteit;

7b. Ambitie natuur, ecologie en biodiversiteit

De transitie in het Middengebied wordt gebruikt om de biodiversiteit een flinke impuls te geven. Het verbeteren van de biodiversiteit begint bij de water-, en bodemstructuur. Daarmee wordt voortgebouwd op de recente ontwikkeling van de Groene Waterparel. Met een fijn vertakt netwerk van natuurlijke oevers ontstaan interessante leefgebieden in, aan en op het water, maar ook de natuurlijke waterzuivering door de helofyten in de oevers.

Als de waterkwaliteit verbetert, neemt de biodiversiteit weer verder toe. Met de tijd wordt het steeds soortenrijker. Waar dat mogelijk is worden in de groengebieden in en rondom het dorp (de Groene Schakel, Energielandgoederen, Bos/buitenplaatsen) stroken met rietlanden en veenontwikkeling toegevoegd.

Door regenwater vast te houden, in combinatie met de soms zure bodem van katteklei ontstaan hier en daar blauwgraslanden, zoals dat nu al in de Groene Waterparel gebeurt. Dit proces wordt versneld door maaien en afvoeren (verschralen) en zaden aan te voeren van donorsites waardoor in 10 jaar aantrekkelijke en zeer biodiverse hooilanden ontstaan.

Daarnaast wordt met de provincie een nieuwe ecologische verbinding gerealiseerd tussen het Restveen-gebied en de Eendragtspolder, ingepast tussen de 2e en 3e tocht. Deze verbinding is onderdeel van de Groene Schakel en bestaat uit een doorgaande waterloop met ecologische oevers, aangevuld met poelen en ruige graslanden.

Tenslotte worden aanvullend daaraan de eerder beschreven recreatieve routes door het Middengebied ingezet als ecologische verbindingen, door middel van natuurlijke bloemenbermen, ecologische oevers, houtwallen, etc.

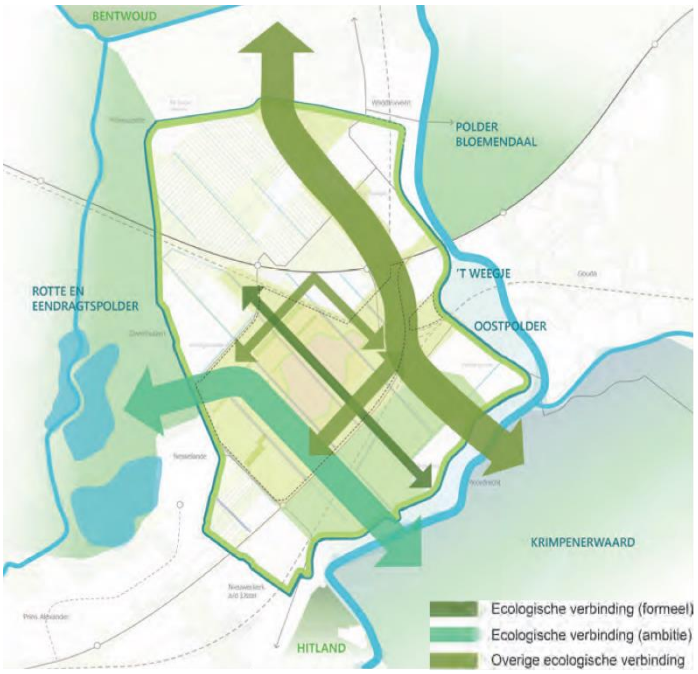

Ecologische verbindingszones door het Middengebied

Op die manier ontstaat in de Zuidplaspolder een robuust en fijnmazig netwerk van grotere en kleinere ecologische routes voor insecten en kleine zoogdieren, waarmee verschillende waardevolle natuurgebieden met elkaar worden verbonden:

- Rottemeren/Eendragtspolder → Hollandsche IJssel/Hitland/Krimpenerwaard
- Groenblauwe zone Westergouwe/Oostpolder van Schieland/'t Weegje → Bentwoud
- Poldergebied tussen Waddinxveen, Gouda, Boskoop en Bodegraven.

Een aantal door de provincie Zuid-Holland aangewezen icoonsoorten zijn in het Masterplan Middengebied als doelsoorten benoemd: de basis voor de (her)inrichting van de Ecologische Verbindingszones (EVZ).

Tabel 1: De doelsoorten voor de EVZ met de habitat waar de soort aan verbonden is

Doelsoort	Struweel	Ruigte	Grasland	NVO / moeras	Poel / open water
Waterspitsmuis	X	X		X	X
Ringslang	X			X	X
Rugstreeppad	X	X	X		X
Groene glazenmaker				X	X
Argusvlinder			X		
Grote modderkruiper				X	X

Waterspitsmuis

Ringslang

Rugstreeppad

Bittervoorn

Woudaap

Platte Schijhoren

Knolrus

Groene glazenmaker

Meervleermuis

7c. Kansen en bedreigingen

Ook voor de landschappelijke gebieden rondom het toekomstige Vijfde Dorp is een evenwichtige balans tussen enerzijds de natuurwaarde/ecologische (verbindings)functie en anderzijds het recreatief gebruik van cruciaal belang. In het Masterplan Middengebied is rondom de bebouwde kom van het Vijfde Dorp een drietal landschappelijke gebieden gesitueerd:

- Koning Willem 1 Bos in het noordelijk deel van het plangebied;
- Groene Schakel aan de zuidwestelijke kant van het nieuwe dorp;
- Groene Waterparel aan de oostelijke kant.

Binnen het plangebied is er relatief nog aardig wat groenblauwe ruimte, zeker als je ook het Restveengebied tussen de A20 en Hollandse IJssel meeneemt in de toekomstige groenblauwe ontwikkelingen.

Aandachtspunt Rotta:
Juridisch zijn deze verschillende gronden ofwel bij de gemeente en de provincie, dan wel bij particulieren in eigendom. Dat zal een consistent en natuurbestendig beheer niet vergemakkelijken. Een beheerconstructie met een overkoepelend orgaan (bijvoorbeeld Staatsbosbeheer of Natuurmonumenten) biedt kansen.

➢ *Koning Willem I Bos*

Dit bos bij de Moordrechtboog/ Gouweknoop wordt gevormd door de bosrijke inrichting van de 'buitenplaatsen' en een daadwerkelijk aan te leggen bosgebied. De kleiige kreekrug is daarvoor een goede ondergrond. Op de plekken met een meer venige ondergrond ontstaat een waterrijk broekbos. Het nieuwe bos wordt deels gerealiseerd binnen de ontwikkeling van de buitenplaatsen en is deels een landschappelijke ontwikkeling van gronden rondom de bestaande infrastructuur. Het bos biedt de kans een ecologische en recreatieve verbinding te maken tussen de Hollandsche IJssel en het Bentwoud en omliggende versnipperde groengebieden (groenblauwe zone tussen Westergouwe en Moordrecht (Zuidplas), Oostpolder van Schieland (Gouda), 't Weegje (Waddinxveen) ruimtelijk met elkaar te verknopen. De volgende accenten zijn in het plan genoemd:

- Woningbouw op de buitenplaatsen: landelijk wonen in lage dichtheden;
- Zoekgebied voor duurzame energieproducten, houtproductie kan een optie zijn;
- Stoer Doe-bos en evenemententerrein zijn optionele mogelijkheden.

Aandachtspunten Rotta:
In het Masterplan zijn, in tegenstelling tot enkele recreatieve/productionele accenten, geen ecologische doelen en doelsoorten voor dit nieuw aan te planten bos opgenomen. Ook over de bosopbouw (kern, mantel, zoom, open plekken (boskamers, weides)) is (nog) geen aandacht.

Aandachtspunten PMZ:
- Onderzoek mogelijke vervuiling van de grond rondom de Moordrechtboog
- Aansluiting fiets/ wandelroutes richting Moordrecht en Zevenhuizen
- aansluiting met 'Weegje'

➢ *Groene Schakel*

De Groene Schakel heeft twee belangrijke doelen:

a) Een robuuste, landschappelijke buffer creëren/behouden tussen Nieuwerkerk aan den IJssel en het nieuwe dorp, waarbinnen de openheid van de polder op een aantal zichtlijnen beleefbaar blijft,
b) een landschappelijke, ecologische en (extensieve) recreatieve schakel vormen tussen Eendragtspolder/De Rotte aan de ene kant en de Hollandsche IJssel/Krimpenerwaard aan de andere kant.

In het Masterplan worden binnen de Groene Schakel drie verschillende zones onderscheiden:

1. *De open polder*: de zone van circa 400 meter ten zuiden van de 3e tocht. In de rand van het nieuwe dorp wordt zoveel mogelijk de oorspronkelijke openheid van de droogmakerij hersteld, zodat er ruimte komt voor het inpassen van een robuuste ecologische verbindingszone. De ambitie is om in deze open zone ook de nieuwe ecologische verbinding in te passen tussen de Krimpenerwaard en het Bentwoud. Dit betekent een aaneengesloten waterstructuur, met natuurlijke oevers en her en der poelen, die het gebied een meer natuurlijke uitstraling gaan geven en een corridor voor planten en dieren gaat vormen. In dit deelgebied onder zoeken Zuidplas samen en de provincie Zuid-Holland of een Ecologische Verbindingszone (EVZ) kan worden gerealiseerd in plaats van langs de 4e tocht. Het creëren van een werkende EVZ vraagt investeringen in vernatting en verschraling. Ook is het over bruggen van infrastructurele barrières van belang.

2. *Coulissenlandschap*: de zone van circa 400 meter ten noorden van de 2e tocht is een intensiever gebruikt gebied. Hier is de doelstelling om meer groen en water toe te voegen. Op een aantal strategische plekken worden, als de kans zich voordoet, broekbosstroken toegevoegd tussen bedrijfskavels. Die versterken het groene karakter, vergroten de biodiversiteit en maken aan te leggen laarzenpaden aantrekkelijker.
3. *Agrarische zone tussen 1e/2e tocht*: in de zone tussen de 1e en de 2e tocht liggen nu vooral kassen. Inzet is om het gebied ecologisch en recreatief aantrekkelijker te maken.

Opmerking:
Met een startbudget van circa € 10 miljoen geeft de gemeente Zuidplas een eerste impuls aan de transformatie van de Groene Schakel: instelling van een Fonds Groene Schakel. De Recreatievisie Zuidplas 2025 moet bij de ontwikkeling van dit gebied betrokken worden. Er wordt een zogenoemd Beeldkwaliteitsplan Groene Schakel opgesteld, lokale politieke partijen pleiten ervoor om het bebouwde oppervlak in de Groene Schakel te verminderen.

Aandachtspunten Rotta
De formuleringen in het Masterplan over dit deelgebied zijn heel voorzichtig. Woorden als 'zoveel mogelijk - ambitie - als de kans zich voordoet – inzet om het ecologisch aantrekkelijker te maken' bieden, ondanks een startbudget van € 10 miljoen*, geen garantie voor actieve ontwikkeling. Belangrijk is om 'aan de voorkant' bij het opstellen van Beeldkwaliteitsplan Groene Schakel betrokken te worden. De transitie van deze EVZ dient te geschieden op basis van relevante doelsoorten en de daaraan gekoppelde biotopen.*

Aandachtspunten PMZ:
Open polder
- Geen hoge kassen aan de oostkant van de Knibbelweg (verlengde 2e tochtweg)
- Betrokkenheid bij het opstellen van een 'Beeldkwaliteitsplan' Groene Schakel
- Start aanleg van de 'Groene Schakel' voordat de eerste huizen worden gebouwd onder het motto *´eerst aanplant dan stenen*' (dus voor de 1e paal op 1 juli 2024).
- de toekomstige EVZ in de dit gebied.
- biodiversiteit (blz. 55)
- in een motie van 18 mei roept SP en PvdA/GL het college van B&W op om het gehele gebied tussen de 2e en 3e tocht als Groene Schakel aan te wijzen en het bebouwde oppervlak te beperken.

Coulissen Landschap
- Voorkomen bedrijfsuitbreidingen (daar zijn bedrijventerreinen voor).
- geen nieuwe ondernemers en agrariërs (blz. 47)
- het landschappelijk karakter benadrukken en mogelijk uitbreiden

Agrarische zone tussen 1e/2e Tochtweg
- Het vervallen rijksmonument 'Geertruidahoeve' ligt in dit gebied.

➢ *Groene Waterparel en Restveen*

De Groene Waterparel en het Restveen ten zuidoosten van het Vijfde Dorp (langs beide zijden van de A20) maken geen deel uit van het plangebied voor het Vijfde Dorp. Echter, voor de borging van de natuurwaarde en ecologische functie van de groenblauwe ruimte in de zuidelijke randstad zijn deze verbindende gebieden van cruciaal belang.

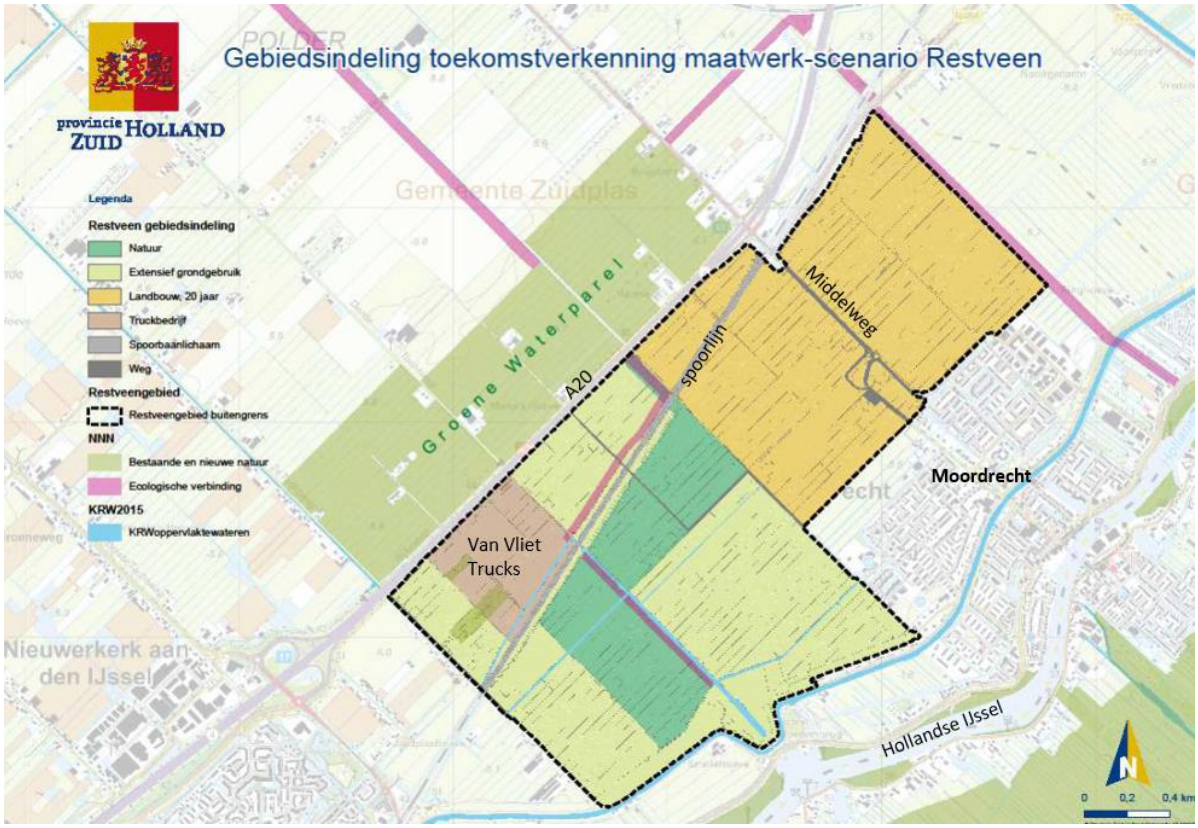

Groene Waterparel

De provincie Zuid-Holland verzorgt de verwerving en basisinrichting van de Groene Waterparel. De gemeente Zuidplas heeft ook de ambitie om de Groene Waterparel ecologisch in te richten met aanvullend mogelijk recreatieve routes die aansluiten aan bij de structuur van het Middengebied, maar heeft daar op dit moment geen middelen voor beschikbaar. In de toekomst kan de gemeente Zuidplas mogelijk een andere rol nemen om deze additionele inrichtingsmaatregelen te treffen. De ecologische en overige inrichtingsuitgangspunten worden in afstemming besproken met de provincie Zuid-Holland en het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard.

Voor de Groene Waterparel ten noorden van de A20 geldt een Natuur Netwerk Nederland (NNN) status. De realisatie van de NNN-gebieden is belegd in Provinciaal beleid en is een opgave die de provincie Zuid-Holland uiterlijk 2027 moet hebben afgerond. De EVZ en de Groene Waterparel zijn ook als ambitie opgenomen in de Structuurvisie Zuidplas 2030. De inrichting van de Groene Waterparel tot een voor de natuurdoelen noodzakelijk niveau zou in principe voor 2027 door de provincie Zuid-Hond gerealiseerd moeten zijn.

Katteklei in combinatie met een gunstige hydrologie en natuurlijke oevers zuiveren de kwel en leveren nu al bijzondere natuur op met blauwgraslanden en zeer bijzondere waterplanten en

waterinsecten. Daarnaast wordt ingezet op zeer extensieve veeteelt en recreatief medegebruik. Ondergeschikt aan de landschappelijke structuren, openheid en natuurwaarden komen er informele wandelroutes/laarzenpaden door het gebied, die aansluiten op de recreatieve structuur in de Groene Schakel, het nieuwe dorp en de zone met buitenplaatsen en het Koning Willem 1 Bos in de Gouweknoop.

Aandachtspunten Rotta
De transformatie van de Groene Waterparel naar een volwaardig natuurgebied is een verantwoordelijkheid van de provincie Zuid-Holland in samenwerking met het hoogheemraadschap Schieland en Krimpenerwaard (HHSK). Op basis van de tekst in het MP Middengebied ZPP heeft de gemeente Zuidplas vooral belangstelling voor de recreatieve (aansluitings)mogelijkheden in/op de Groene Schakel. Hoewel in 2027 de transitie van dit gebied afgerond dient te zijn, stelt de provincie hier (nog) geen prioriteit aan (vooralsnog zijn geen financiële middelen hiervoor gereserveerd).

Aandachtspunten PMZ
- Parallelweg-Noord aantrekkelijk maken voor fietsers, door naast de A20 een (geluidswerende) dijk aan te leggen (vanaf de 1e tocht tot aan de 4e tocht).
- biodiversiteit en ecologie.

Restveen

Tegenover de Groene Waterparel aan de andere kant van de A20, ligt het zogenoemde Restveen, het laagstgelegen gebied van de Zuidplaspolder (tot -6.76 NAP). Het Restveen is een cruciale schakel in de EVZ tussen de Rottemeren, het Bentwoud en de Krimpenerwaard. Het gebied heeft een zeer slappe grondslag, en om die reden wordt hier niet meer gebouwd. Het huidige agrarische gebruik is ook eindig, momenteel vindt onderzoek plaats met eigenaren en agrariërs naar wat wèl een toekomstbestendig gebruik van het gebied kan zijn.

Een transitie van het Restveen betreft een langlopende verandering van het huidige agrarisch gebruik naar o.a. nieuwe watergebonden teelten, natuur en recreatie. Er is o.a. een recreatieve en ecologische verbinding met het Middengebied gewenst.

In de Verordening Ruimte (VRM) heeft de EVZ een natuurbestemming en loopt door de gemeenten Zuidplas en Waddinxveen. De twee projectgebieden Restveen en Groene waterparel zijn onderdeel van de EVZ als stapstenen. De verbindingszone is op dit moment ingedeeld in prioriteit drie, dat betekent dat de verbinding van regionaal belang is, maar dat er geen budget voor gereserveerd is.

Aandachtpunt Rotta
Van belang is tijdig de onmisbare ecologische functie/waarde van dit onderdeel van de EVZ Rottemeren/Krimpenerwaard bij de provincie/waterschap op tafel te leggen.

Barrière
In deze ecologische verbindingszone is de A20 een grote barrière voor grond- en watergebonden faunasoorten. In het Masterplan Middengebied Zuidplaspolder is er het volgende over geschreven:
'Ter verbetering van de doorstroming en vooral de verkeersveiligheid, wordt de A20 tussen Nieuwerkerk aan den IJssel en Gouda verbreed door Rijkswaterstaat. De verbreding zal tussen 2026 en 2028 gereed zijn. Vanuit deze verbreding wordt nadrukkelijk gekeken om de noordelijke parallelweg langs de A20 aantrekkelijker te maken voor fietsers. Zoals eerder beschreven is het van belang om bij dit project mee te liften als het gaat om realiseren van fietsonderdoorgangen.'

Aandachtpunt Rotta
Kennelijk acht de gemeente Zuidplas het niet nodig om bij Rijkswaterstaat (RWS) aan te dringen op effectieve ecologische (onder)doorgangen in de A20. Focus op plannen RWS

Aandachtspunt PMZ
Geluidsscherm en 5e dorp.

➢ *Overige aan het plangebied grenzende groenblauwe deelgebieden*

De hieronder vermelde deelgebieden grenzen aan het plangebied voor het Vijfde Dorp. Ze vallen echter buiten het werkgebied van Rotta., maar kunnen ecologisch (broekbosstroken) en cultuurhistorisch (kreekruggen, archeologische vondsten en Geertruidahoeve) gezien van betekenis zijn.

Deelgebied oost- en westkant van de 2e tochtweg

In dit deel van de polder is de ambitie om de openheid en lange zichtlijnen zoveel mogelijk te behouden en versterken. Dit behelst het amoveren van bestaande bebouwing en het voorkomen van verdere bebouwing. De ambitie is om broekbosstroken en/of laarzenpaden tussen 2e en 3e tocht te realiseren.

Aandachtspunten PMZ:
- Voorkomen bedrijfsuitbreidingen (daar zijn bedrijventerreinen voor).
- geen nieuwe ondernemers en agrariërs
- het landschappelijk karakter benadrukken en mogelijk uitbreiden

Deelgebied tussen 2e en 1e tocht - agrarische zone

Tussen de 1e en de 2e tocht: in de zone tussen de 1e en de 2e tocht liggen nu vooral glastuinbouwbedrijven. Bedrijven mogen hier blijven zitten en ondernemen. Inzet is wel om het gebied ecologisch en recreatief aantrekkelijker te maken.

Aandachtspunten PMZ
- Het vervallen rijksmonument ‘ Geertruidahoeve’ ligt in dit gebied.

Deelgebied Nieuwerkerk-Noord)

Het gebied tussen de 1e Tochtweg (N219) en de Westringdijk valt niet onder de ‘Groene Schakel’. Veel is al onteigend, het gebied is verrommeld.

Aandachtspunt PMZ
Het gebied zou geïntegreerd kunnen worden bij de ‘Groene Schakel’. Het bedrijventerrein Hooge Veenen zou daar een onderdeel van kunnen uitmaken. De provincie wil ‘meedenken’ om dit gebied anders in te richten dan met ‘woningbouw’.

De Groenblauwe Zone (Moordrecht),

Er ligt een groen recreatief en ecologisch gebied tussen Moordrecht en Westergouwe. Deze verbinding was ecologisch gepland op basis van het beleid van de provincie Zuid-Holland, maar is niet meer actueel.

8. Kwaliteit oppervlaktewateren

Invulling/uitvoering SGPB3 ?

Bronnen:

- Visie Rijke Groenblauwe Leefomgeving, Provincie Zuid-Holland;
- Natuurbeheerplan Zuid-Holland 2021, Provincie Zuid-Holland;
- Ontwikkelplan Landschapspark De Rotte Deel I en II, Recreatieschap Rottemeren, 2021;
- Masterplan Middengebied Zuidplaspolder, gemeente Zuidplas, 2021;
- Structuurvisie Zuidplas 2030; Ruimte voor dorps wonen in de Randstad, gemeente Zuidplas, 2012;
- Visie Recreatie Zuidpías 2025 - Naar een zichtbaar, bereikbaar en beleefbaar Zuidpias, gemeente Zuidplas, 2018;
- (Ontwerp) Omgevingsvisie Zuidplas, gemeente Zuidplas, 2021
- Terrein Beheer Model Rottemeren, Staatsbosbeheer/Recreatieschap Rottemeren;
- Beelden van een toekomstig Midden-Delfland, Gebiedsvisie Midden Delfland Vereniging, 2020;
- Bouwstenen biodiversiteit voor in het omgevingsplan, Bureau Stadsnatuur Rotterdam (De Zwarte N., R. de Boer, S.D. Elzerman, G. Bakker, & M. Tas: Rapportnummer 417 2021);
- Broedvogelinventarisatie Eendragtspolder, Zevenhuizen (ZH) 2018. Rapportnr. 359. Bureau Stadsnatuur, Rotterdam (Bakker, G. 2018);
- Broedvogelinventarisatie Recreatiegebied Rottemeren 2019. Rapportnr. 384. Bureau Stadsnatuur, Rotterdam (Bakker, G. & A. de Baerdemaeker. 2019);
- Important Bird Areas in the Netherlands 2019, Vogelbescherming Nederland, Zeist & Sovon Dutch Centre for Field Ornithology, Nijmegen (Van Vreeswijk, T., van Roomen, M., van Winden, E., Dotinga, H. & Korporaal N. (2019));
- Visie Natuurmonumenten op natuur en landschap in 2040, Vereniging Natuurmonumenten, december 2012;
- Monitoring Eendragtspolder 2020, Witteveen + Bos (i.o.v. Recreatieschap Rottemeren/Staatsbosbeheer);
- Richtlijnen voor de inrichting van de ecologische verbindingszones in de provincie Gelderland, Intern rapport Wageningen Universiteit en Research (WUR);
- KNNV-lijst Natuurlijk bouwen, Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging KNNV, gewest Zuid-Holland, 2019;